

Prima instanță: Judecătoria Centru mun. Chișinău
Judecător: D: Sușchevici
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N. Vascan, E. Fistican, V. Negru

Dosarul nr. 3ra-1480/16

DECIZIE

02 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Iulia Sîrcu
Tamara Chișca-Doneva, Iurie Bejenaru,
Nicolae Craiu, Ion Druță

examinînd recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Maria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei privind recunoașterea ilegală a refuzului, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să reexamineze dosarele de pensionare, să recalculeze pensia și să achite pensiile neprimite pentru perioada anterioară,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2016, prin care a fost admis apelul declarat de Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrache Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie, s-a casat hotărîrea Judecătoria Centru mun. Chișinău din 20 decembrie 2014 și s-a adoptat o hotărîre nouă,

c o n s t a t ă

La 13 martie 2014, Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe Constantin, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta și Busuioc Gheorghe Agapie au depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea reexaminării dosarelor de pensionare, recalculării pensiei și achitarea diferenței.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că sunt pensionari și au beneficiat de pensie pentru limită de vîrstă pînă în luna septembrie 2013.

La 14 noiembrie 2013, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei le-a comunicat verbal că în urma verificărilor repetate s-a hotărît ca pensia pentru limită de vîrstă să le fie recalculată fără a se lua în calcul salariul și stagiul de cotizare pentru anii 1989 - 1992, perioada în care au activat la cooperativa „Zarea”.

La 27 noiembrie 2013, s-au adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei cu cerere, prin care au solicitat să li se comunice dacă le-a fost recalculate pensiile cu excluderea salariului și stagiului de cotizare pentru anii 1989 - 1992, perioada de activitate la cooperativa „Zarea”.

Prin răspunsul nr. 2015/13 din 30 decembrie 2013, li s-a comunicat că în urma controlului repetat efectuat de reprezentanții Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei s-a constatat că, cărțile de salariu de la cooperativa „Zarea” în baza cărora au fost eliberate certificatele de salariu pentru stabilirea pensiei au fost completate cu încălcări, pentru anul 1992 fondul de retribuire a muncii conform cărții de salariu este cu mult mai mare decît fondul de salariu din care au fost achitate contribuții de asigurări sociale, reflectate în darea de seamă 4 BASS.

În baza actului de control s-a luat decizia de a exclude pentru toți angajații perioada de activitate la cooperativa „Zarea” din calculul pensiei.

La 15 ianuarie 2014, s-au adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă solicitînd anularea deciziei de reexaminare a cuantumului pensiei, reexaminarea dosarelor de pensionare cu includerea venitului obținut în perioada de activitate 1989 - 1992 la cooperativa „Zarea”, iar pentru Busuioc Vera perioada de activitate 1975 - 2001 și Petrachi Ioana perioada de activitate 1968 - 1996 la societatea pe acțiuni „Vinul Codrilor”.

Casa Națională de Asigurare Socială prin răspunsul din 18 februarie 2014 a respins cererea prealabilă.

Consideră deciziile Casei Naționale de Asigurări Sociale ilegale, deoarece anterior actele depuse pentru stabilirea pensiilor au fost verificate. În perioada anilor 2007 - 2008 Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei au verificat cărțile de salariu, ordinele de angajare și nu au stabilit nereguli, achitîndu-le pensia în modul stabilit.

Toate actele prezentate pentru stabilirea pensiilor pentru limită de vîrstă, inclusiv actele privind veniturile obținute în perioada 1989 - 1992 la cooperativa „Zarea” corespund legislației în vigoare.

Casa Națională de Asigurare Socială la calcularea pensiei pentru limită de vîrstă pentru Busuioc Vera nu a luat în considerație mărimea salariului primit în perioada 1975-2001 și pentru Petrachi Ioana perioada 1968 - 1996 la întreprinderea Sovhoz Fabrica Peresecina, care ulterior a fost redenumită în societatea pe acțiuni „Vinul Codrilor”.

În cele din urmă, Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana,

Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe Constantin, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta și Busuioc Gheorghe Agapie au solicitat recunoașterea refuzului Casei Naționale de Asigurare Socială ca fiind ilegal, anularea deciziilor de reexaminare a cuantumului pensiilor pentru limită de vîrstă, obligarea reexaminării dosarelor de pensionare, recalcularea pensiilor cu includerea perioadei de activitate 1989 - 1992 la cooperativa „Zarea”, pentru Busuioc Vera perioada 1975 - 2001 și Petrachi Ioana perioada 1968 - 1996 la fosta întreprindere Sovhoz Fabrică Peresecina și achitarea diferenței.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 20 decembrie 2014, acțiunea reclamantilor a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2015, s-a respins apelul declarat de Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrache Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe și s-a menținut hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 20 decembrie 2014.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 07 octombrie 2015, s-a admis recursul declarat de Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrache Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe, s-a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2015, cauza fiind restituită spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

După rejudecarea pricinii, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2016, s-a admis apelul declarat de către Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrache Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie. S-a casat hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 20 decembrie 2014 și s-a emis o nouă hotărîre prin care:

-S-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei privind recunoașterea ca fiind ilegal a refuzului, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să reexamineze dosarele de pensionare și recalcularea pensiei și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să achite pensiile neprimite pentru perioada anterioară;

-S-a recunoscut ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei de reexaminare a cuantumului pensiei, reexaminarea dosarelor de pensionare, cu includerea în calculul cuantumului pensiei a venitului obținut în perioada de activitatea 1989 - 1992 la cooperativa „Zarea”, iar pentru Busuioc Vera și perioada 1975 - 2001, și Petrachi Ioana perioada 1968 - 1996, la întreprinderea Sovhoz Fabrica Peresecina, SA „Vinul Codrilor”;

-S-au anulat deciziile de reexaminare a cuantumului pensiei pentru limită de vîrstă a lui Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman

Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta și Busuioc Gheorghe Agapie;

-S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să reexamineze dosarele de pensionare a lui Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă, cu includerea în calculul cuantumului pensiei pentru limită de vîrstă a venitului obținut în perioada de activitate 1989 - 1992 la cooperativa „Zarea”;

-S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să reexamineze dosarele de pensionare a lui Busuioc Vera și Petrachi Ioana și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă, cu includerea în calculul cuantumului pensiei pentru limită de vîrstă a venitului obținut de către Busuioc Vera în perioada 1975 - 2001 și Petrachi Ioana în perioada 1968 - 1996, la întreprinderea Sovhoz Fabrica Peresecina, SA „Vinul Codrilor”;

-S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să achite lui Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie pensia neprimată pentru perioada anterioară.

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 03 august 2016, Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a declarat recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii.

În motivarea recursului, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele inferioare, recurenta a indicat că instanța de apel a examinat cauza superficial și neobiectiv. A mai indicat recurenta că instanța de apel a dispus anularea unei decizii de reexaminare a pensiei în privința reclamantului Busuioc Gheorghe Agapie care de fapt nici nu a fost emisă de pârât și respectiv o astfel de decizie nici nu este la materialele dosarului.

La 27 septembrie 2016, Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Maria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie, prin intermediul reprezentantului Zama Vitalie, au prezentat referință solicitînd declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Conform art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Avînd în vedere că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 03 iunie 2016 (f.d. 50 vol. IV), cît și faptul că la materialele cauzei nu sunt anexate careva probe ce ar confirma momentul comunicării recurenteii a deciziei integrale decît invocarea acesteia că a recepționat decizia la 28.06.2016 (recurs f.d. 65 vol. IV), recursul Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) CPC, prin încheierea Curții Supreme de

Justiție din 19 octombrie 2016, recursul a fost declarat admisibil.

Examinând argumentele invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și referința prezentată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează:

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, *„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs”*.

Colegiul reține că, conform cu materialele dosarului, la 13 martie 2014, Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe Constantin, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta și Busuioc Gheorghe Agapie au depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea reexaminării dosarelor de pensionare, recalculării pensiei și achitarea diferenței.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 20 decembrie 2014, acțiunea reclamantilor a fost respinsă.

Prin Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2016, s-a admis apelul declarat de către Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrache Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie. S-a casat hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 20 decembrie 2014 și s-a emis o nouă hotărîre prin care:

Cererea de chemare în judecată depusă de Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei privind recunoașterea ca fiind ilegal a refuzului, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să reexamineze dosarele de pensionare și recalcularea pensiei și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să achite pensiile neprimite pentru perioada anterioară, s-a admis. S-a recunoscut ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei de reexaminare a cuantumului pensiei, reexaminarea dosarelor de pensionare, cu includerea în calculul cuantumului pensiei a venitului obținut în perioada de activitatea 1989 - 1992 la cooperativa „Zarea”, iar pentru Busuioc Vera și perioada 1975 - 2001, și Petrachi Ioana perioada 1968 - 1996, la întreprinderea Sovhoz Fabrica Persecina, SA „Vinul Codrilor”. S-au anulat deciziile de reexaminare a cuantumului pensiei pentru limită de vîrstă a lui Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta și Busuioc Gheorghe Agapie. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să reexamineze dosarele de pensionare a lui Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia,

Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie și recalcularea pensiei pentru limită de vârstă, cu includerea în calculul cuantumului pensiei pentru limită de vârstă a venitului obținut în perioada de activitate 1989 - 1992 la cooperativa „Zarea”. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să reexamineze dosarele de pensionare a lui Busuioc Vera și Petrachi Ioana și recalcularea pensiei pentru limită de vârstă, cu includerea în calculul cuantumului pensiei pentru limită de vârstă a venitului obținut de către Busuioc Vera în perioada 1975 - 2001 și Petrachi Ioana în perioada 1968 - 1996, la întreprinderea Sovhoz Fabrica Peresecina, SA „Vinul Codrilor”. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să achite lui Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie pensia neprimată pentru perioada anterioară.

Conform art. 241 alin. 5 CPC *„În motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.”*

În acest sens, Colegiul reține că conform materialelor dosarului, intimatului Busuioc Gheorghe Agapie i s-a stabilit pensie pentru limită de vârstă în anul 2013, la atingerea vârstei de 62 ani.

În aceeași ordine de idei, Colegiul menționează că actele de control din anul 2013 asupra arhivei cooperativei „Zarea”, au fost inițiate anume după ce intimatul Busuioc Gheorghe Agapie s-a adresat cu cererea privind acordarea pensiei, anexând la cerere și certificatul de salariu privind activitatea prin cumul la cooperativa „Zarea”.

Astfel, în calculul pensiei acestuia nu s-a inclus niciodată pretinsele venituri de la cooperativa „Zarea”. Totodată, reieșind din constatările actelor de control, recurenta nu a reexaminat drepturile de pensionare a intimatului Busuioc Gheorghe Agapie, așa precum s-a făcut în cazul celorlalți 13 intimații.

În acest sens, Colegiul reține că instanța de apel nu a ținut cont de circumstanța dată, dispunând anularea a unei decizii de reexaminare a pensiei în privința reclamantului Busuioc Gheorghe Agapie care de fapt nici nu a fost emisă de pîrîta-recurent și respectiv o astfel de decizie nici nu este la materialele dosarului.

Prin urmare, deducerile instanței de apel la acest capitol nu au fundamentare faptică, iar în privința respectivului intimat, instanța de apel urma în mod obligatoriu a ține cont de rezultatele actelor de control și a lua în considerare că temei juridic de a include în calculul pensiei acestuia, pretinsele venituri de la cooperativa „Zarea”, nu este.

Concluzionând, Colegiul ajunge la concluzia că instanța de apel a dispus anularea unei decizii de reexaminare a pensiei în privința reclamantului-intimat Busuioc Gheorghe Agapie care de fapt nici nu a fost emisă de pîrât și respectiv o astfel de decizie nici nu este la materialele dosarului.

Astfel, Colegiul reține că instanța de apel, contrar prevederilor art. 241 alin. 5 CPC, a motivat defectuos actul de procedură contestat, și anume, nu a indicat motivele și probele care au determinat concluziile acesteia, cu expunerea asupra

acestora în cadrul actului de procedură și anume cu referire la anularea a unei decizii de reexaminare a pensiei în privința reclamantului-intimat Busuioc Gheorghe Agapie care de fapt nici nu a fost emisă de pârta-recurent.

Având în vedere cele menționate, și faptul că erorile judiciare admise de instanțele inferioare nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 432 alin. (4), 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2016, emisă în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Maria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei privind recunoașterea ilegală a refuzului, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să reexamineze dosarele de pensionare, să recalculeze pensia și să achite pensiile neprimite pentru perioada anterioară, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Ion Druță